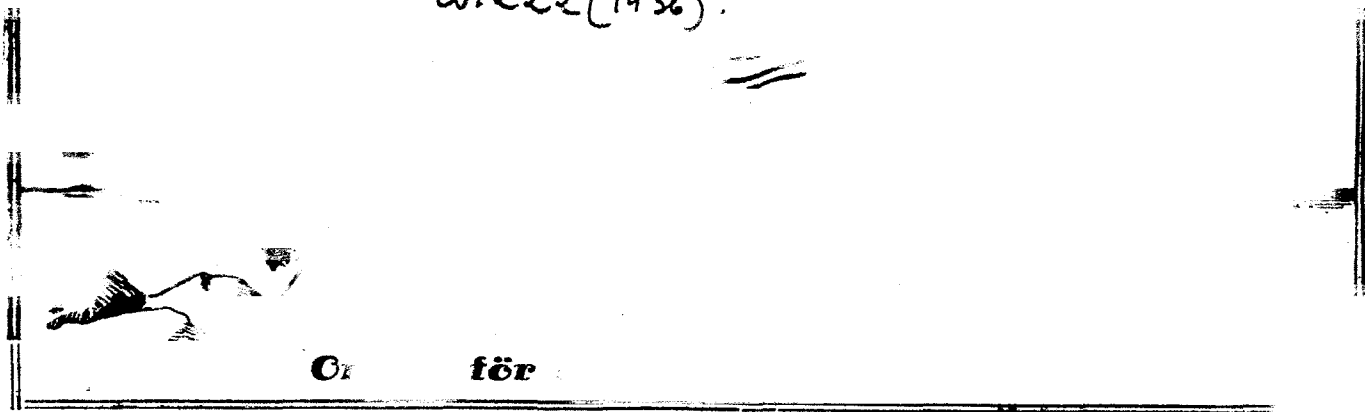

Riigiraamatukogu.
 №.....
 11222 (1936).

Or för

J dag är eder född Frälsaren.

Ty i dag har en Frälsare blivit född åt eder i Davids stad, och han är Messias, Herren. Luk. 2:11.

Så lydde ängeln budskap till herdarna i Betlehems ängd. Noga angives tidpunkten för Jesu födelse genom orden "i dag", liksom ock orten där Jesus föddes: "i Davids stad". Även i kapitlets början finnes en noggrann tidsuppgift. Det var vid den första skatte-skrivningen i Romarriket, då Augustus var kejsare och Kvirinius landshövding över Syrien. I dag visar alltså här på en alldeles bestämd tidpunkt, liksom orden i Davids stad till en bestämd ort. Vilken värdefull anvisning för alla ovissa sökare! Just där skola de söka, om de vilja finna Frälsaren. Och alla dessa, för vilka Kristus endast är ett visst obestämt något, och som därför äro otillfredsställda med sin tro, vilken säker utgångspunkt för att söka sig fram till den sanne Frälsaren och vinna helhet i sin kristendom! Men orden i dag innebära ännu något mera. Den dag de avse, huru ojämförligt stor var den icke för världen — dagen då Frälsaren föddes. Hur stor den egentligen var, förstår man först riktigt, när man besinnar, att det var en verklig dag, på sätt och vis en vanlig dag, fast oändligt mycket större, icke alls någon tänkt eller diktad dag. Den berättar något som verkligen häut, icke i en drömd värld utan här i tiden. Detta stora, som hade skett, var, att en Frälsare blivit född. Och en gång för alla tider hade det skett. När det heter, att en Frälsare blivit född, får detta icke fattas, som om han

vore en Frälsare bland andra. Utan han är Frälsaren, den ende och den sanne. Detta förstå vi också av ängeln ord, att "han är Messias, Herren". Just han är Frälsaren och ingen annan. Han är uppfyllelsen av Guds löften och de frommes förväntan. Därför får i dag en så överväldigande innebörd. Frälsaren var född på den dagen.

Såsom den ende sanne Frälsaren stod han också säkerligen för herdarna. Han var det också för evangelisten Lukas, vars ord stråla av glädje och andakt, när han berättar om det stora som skett. Samma orubbliga innebörd ha också orden i dag för trons folk alla tider igenom. Och samma frälsning, förvissning och glädje kunna alla få del av. Dock är ett villkor därmed förenat. Och det villkoret är: att de följa herdarnas exempl. Om dessa är nämligen skrivet, att när de hört ängeln budskap, sade de till varandra: "Låt oss stå upp och gå till Betlehem och se, vad som där har skett". Herdarna voro kloka. De trodde på ängeln budskap, både vad angick tiden och platsen. Så snart i dag hade blivit dem sagt, stodo de upp och gingo till den plats, som ängeln utvisat. De funno barnet i krubban och vände glada hemåt igen. Så måste också vi sätta tro till ängeln i dag och stå upp och gå till Betlehem för att se vad som där har skett. Vi måste böja knä för barnet i krubban. För det mesta ha vi människor svårt för att knäböja. Möjligen kunna vi göra det inför världen, men vem böjer knä för ett fattigt barn i en

krubba? För den ringe kan det väl gå, men hur svårt är det icke för den höge, den rike, den mäktige, den vise att knäfalla inför Jesus-barnet, det fattiga och jungfrufödda! Och dock är detta som måste ske, om de skola få del av frälsningen och den sanna julglädjen. Ingen vill taga ifrån dem deras makt, rikedom eller vishet. Må de gärna behålla detta! Men i sitt hjärtas största och innersta angelägenhet måste de knäböja inför barnet i krubban. De måste bliva barn inför ett barn, trots all sin storhet och vishet för övrigt. Endast så finna de sann hjärtefrid.

Det finnes så många oroliga människor i våra dagar.

Jag bodde en gång i en avkrok av världen. Bland mina bekanta var en man av det oroliga slaget, som led av enformigheten och det dagliga jäktet. Ofta brukade han därför säga: "Nu står jag inte ut längre! Jag måste resa till huvudstaden ett tag för att få en smula omväxling." Många upprivna nutidsmänniskor tänka på liknande sätt. Men Skriften — som också vet någonting om huru oro stillas — har ett helt annat råd. Den visar icke den oroliga, plågade, av bekymmer förföljda människosjälen till storstaden för att se vad som sker på teatern, biografen och restaurangen. Skriftens maning till den fridlöse lyder i stället så: "Stå upp och gå till Betlehem för att se vad där har skett." Mycket av vår tids oro och sönderlitenhet har sin grund enbart däri, att den sanna hjärtefriden saknas. Ack att världen vi se, vilken frid Frälsaren kan giva!

Till sist några ord om allt det som herdarna hörde och sågo.

Fiskarens jul.

Kvällen är mörk. Bitande och kall sveper vintervinden fram över de ändlösa „vidderna“. Stillheten i den av allvar fyllda högtidsaftonen brytes endast av dånet från det upprörda hav, som i vilt raseri låter sina bränningar störta in mot den höga klintstranden. — Det är „Nordosten“, som rasar. —

Här och där ser man, hur en svag ljusstråle från ett litet fönster tränger fram genom den mörka omgivningen och

På ett underbart sätt mottogo de budskapet om Frälsarens födelse. Ingen berättelse i Skriften är så glädjefylld som denna. Det mörker, som omgav dem, skingrades plötsligt, och Herrens härlighet kringstrålade dem. Änglarösten förkunnade, att dagen var kommen. Jämte ängeln sågo de en stor hop av den himmelska härskaran, som sade: „Ära vare Gud i höjden, och frid på jorden bland människor, till vilka han har behag!“ Vad var detta allt? En dröm? En syn, som herdarna sågo? Något helt annat och vida större. Det var den stora glädjen över Frälsarens födelse. Icke blott i herdarnas hjärtan. Ty i den stunden genombävades allt vad himmel och jord heter av en stor, helig glädje. Det var denna himmelens och jordens glädje herdarna förnummo. För alla var den förvisso icke uppenbar. Endast för enfaldens öga och oskuldens tro. Och fastän detta skedde endast en gång i tiden, kan denna stora glädje alltjämt erfaras. Fromma själar tiderna igenom ha förnummit den glädjen. Även vi i våra dagar få del av den glädjen, om vi blott nalkas julevangeliet med det rätta sinnelaget.

Finnes det i vår julglädje något av denna julevangeliets glädje, all jordens och himmelens glädje över att en Frälsare blivit oss född?

Ack saliga dag ej uppenbar för världens fåfängliga trälar, du strålar så skön, du lyser så klar för fromma och menlösa själar för enfaldens öga och oskuldens tro nu och förutan all ände.

Sv. Ps. 424 : 3.

K. Nilsson.

skänker det närmast belägna området en skum belysning. Den lilla ljusglimten når en trött och förväntansfull „vandrarare“ ögon. Han känner det i sitt inre, som om han mött julens glada budbärare, men — hans sinne är dock tungt. Med långsamma steg vandrar „främlingen“ vidare i eldske- nets riktning, når fram till stugan, öppnar dörren och stiger in. Vid bordsändan sitter gamle gråhåriga hufvaden i helskägg och stirrar med spänd blick i öster mot det mörka fönstret, som från utsidan sköljes av bränningarnas vita skumstänk. På golvet längs södra långväggen breder gamle mor ut julhalmen, på vilken familjens yngre medlemmar sedan intaga sina sittplatser. I ett hörn står även julgranen i full skrud och väntar på att få sända ut sina varma glädjebringande strålar till såväl gammal som ung, fattig som rik och sjuk som frisk. Det är julstämning i den lilla fiskarestugan, julstämning av allvarligare art,

Efter att ha hälsat och önskat god jul, sätter sig främlingen på den i silver skiftande julhalmen och börjar ett inledande samtal med hufvaden, som nu vänt sig med blicken i riktning mot den komne. Med lugn och på stor erfarenhet grundad säkerhet föres talet över genomlevda fiskefärder. De unga sitta med iver och åhöra gråhårsmännens upplevelser, som förefalla dem likt en saga. Plötsligt tystnar samtalet. Endast stormens vilda tjut och bränningarnas „ihåliga“ brus stör tystnaden. Någon- ting tryckande vilar över allas anletsdrag. — En tår rullar ner över den gråhåriga moderns skrynkliga kind; hon reser sig, tänder en stormlykta och överlämnar den till männen. Intet ord säges, men alla veta, vad det gäller. Stugdörren öppnas och männen röra sig med raska steg genom den knarrande snön i riktning mot stranden. Där stå de stumma och kasta ut spanande blickar över det upprörda havet i den kolsvarta julnatten. Det salta vattnet yr omkring dem, som om stode

de ute i det värsta skyfall, men ingendera av de spanande låter sig oroas av det „våta“. Det är ingenting nytt och ovanligt för de gamla fiskarna; det är deras vardagliga kamp, som även på julaftonen skall utkämpas mot naturens makter av i ispansar klädda gråhårsmän.

„Ett ljus synes!“ ropade den ene. „Jag ser det, det kommer närmare“, ljöd svaret. Med rörelser snabba som tjugoåriga ynglingars försvinna spanarna från sina länge innehavda poster. Det knakar och sprakar i beklädnadens ishölje, som måste ge vika för de kraftigt utförda rörelserna. „Vinschvajern“ halas fram till stranden, rullar och spakar ställas i beredskap, — stranden göres i ordning för landning. Den lilla lyktan ställes på ett högre för vågor skyddat ställe, där den får tjänstgöra som ledfyr för de sjöfarande.

Ute på havet kämpa tre unga män i en liten farkost en hård kamp mot havets raseri. De ana ingenting av det, som försiggår på stranden. En av dem sitter inkrupen i motorhytten och försöker hålla sig fast vid kylvattenrören för att inte av vågorna slängas mellan motorns rörliga delar. Den andra står och plirar med ögonen för att kunna hålla sikte på den lilla ljusstråle, som han från lyktan lyckats uppfånga i den mörka omgivningen. En tredje står bredbent akter ut och sköter om pumparna, vilka spotta och fräsa i förargelsen över att inte kunna bliva herrar över vatt- net i båten. Det är omöjligt i det nattliga mörkret och vatten- tyran att från aktern i den åtta meter långa farkosten kunna skönja fören.

Den lilla motorbåten kastas av vågorna som ett löv för vinden. Än stjälpes den på fören „huvudstupa“ ned i vågdalen, än kliver den sakta med långsamt och dovt motordunkande upp för vågberget, så att allt löst i båten slänges akter över. Det kännes, som om den lilla farkosten ville stjälpas över ända. Men de raska sjömännen låta sig icke avskräckas. Med lugn sköter var och en sin ålagda syssla till punkt och pricka. — Plötsligt höres rorsmannens

(Forts. sid. 4)

Anton Vesterberg:

Modersmålet i våra folkskolor.

En titt i vårt folkskoleprogram gör det klart för oss, att modersmålet i minoritetsskolor innehar en blygsammare ställning än i landets övriga skolor, ty delvis på bekostnad av modersmålet lära vi nämligen estniska. Vi skola alltså med ett antal modersmålstimmar mindre per läsår uppnå samma färdighet i modersmålet muntliga och skriftliga framställning som esterna. Detta ställer stora fordringar på våra skolor och framför allt på vår lärarekår.

Vi ha i 18-års tid haft förmanen av att i våra skolor få undervisa på och i modersmålet, en förmån, som man med kärlek och entusiasm bort utnyttja. Nu vill jag emellertid icke påstå, att vår lärarekår saknar kärlek och entusiasm, men på en del håll har nödig insikt och kunnighet i ämnet kunnat spåras, som givetvis lämnat ett otillräckligt resultat. Ett annat förhållande, som bidragit till att göra modersmålsundervisningen ineffektiv i en del skolor, är bristande kontroll över just detta ämne. Skolorna besökas visserligen årligen av svenska folksekreteraren jämte ett estniskt skolråd, som då främst har sitt intresse inriktat på estniska språkets undervisning, och då skolråden näppeligen behärska svenska, kan ju en kontroll av elevernas insikter i svenska språket aldrig effektivt verkställas. Mig veterligt ha under adertonårs tid två kontrollarbeten i svenska språkets skriftliga behandling tagits av estniska skolråd, men de ha tyvärr aldrig bekantgjort resultatet för svenska lärarekåren. Den muntliga framställningen har av bekanta skäl aldrig i någon svensk skola rönt nödig uppmärksamhet. Vidare sakna vi av ministeriet fastställt och godkänt program för svenska språket, vilket har till följd, att ämnet behandlas mer eller mindre godtyckligt.

Med aveende å lärarnas utbildning kan man just icke heller tala om någon enhetlighet. En del yngre ha genomgått svenska eller estniska semina-

rier, medan en annan del har rysk utbildning och vunnit kompetens efter avlagd examen eller efter ett visst antal tjänsteår plus nöjaktig arbetsprestation. På grund av det ovan anförda måste ju en hel del bristfälligheter vidläda den svenska språkundervisningen. Då läraren talar om "Frankland" pro Frankrike och uttalar Platon med tonvikt på sista stavelsen, tunnäll pro tunnel o. s. v. kan man väl icke begära mer av eleverna. Det finns lärare, som av bekvämlighetsskäl i klassen tala dialekt med eleverna, andra åter ett slags uppstylat bokspråk. Det är rätt så vanligt, att ungdomar, som slutat skolan och meddela sig på högsvenska tala som en bok, t. ex. "Jag sade åt dig i går, att vi icke fingo någon läxa" pro "Ja sa åt dej i går, att vi inte fick nån läxa". "Det kunna vi taga" pro "De kan vi ta" o. s. v. Om läraren vinnlägger sig om att under läsningen med eleverna få fram talspråket, utom i poesi och s. k. högprosa, och själv alltid använder ett vårdat språk, är jag förvissad om att eleverna också lära sig det. Redan i folkskolans första klass går det mycket väl att få barnen att läsa dej pro dig, sa pro sade, säja pro säga o. s. v. Vi skola då besparas sådana beklagansvärda fall, som, då en svensk yngling på ett läsaremöte i en rent svensk by, tar fram sitt estniska testamente och till de närvarandes förvåning meddelar, att han nödgas hålla sitt anförande på estniska, emedan han bättre behärskar detta språk!

Från lärarehåll har ofta påståtts, att vi i skolorna läsa två främmande språk! Mig veterligt läses endast estniska och icke mer. Att eleverna till en början endast tala dialekt behöver väl icke göra modersmålet till ett främmande språk. I landskapet Võrumaa talas en dialekt, som vitt skiljer sig från gängse talspråk här i landet, men har någon hört dem kalla modersmålet för främmande språk? Vad skall man då säga om rikssvenskan i Dalarna,

Hedrande kallelse till svensk präst i Estland.

Arboga stad i Sverige hör till de privilegierade församlingar, som välja sig kyrkoherde i särskild ordning. Församlingen äger att kalla provpredikanter efter gottfinnande. Sedan provpredikningar hållits, utväljas genom omröstning tre kandidater, bland vilka Konungen sedan utnämmer församlingens kyrkoherde. Nu tillkännagives i svenska tidningar, att såsom provpredikant för kyrkoherdebefattningen i Arboga stad har kallats bland andra prosten Karl Nilsson, Tallinn. Huruvida prosten Nilsson kommer att antaga kallelsen, är ännu icke bekant.

Kom ihåg Kulturfondens sparbössa!

Skåne, Östergötland m. m., där man också talar dialekt?

Går läraren till modersmålslektionen med en dylik sjuklig inställning, kunna eleverna i den skolan icke undgå att besmittas. Stämningen i klassen blir tryckande, arbetsglädjen flyr och läsningen av det roligaste läsestycke blir till en entonig klagosång. Ingutes i våra ungdomar denna sjukliga föreställning, att rikssvenskan för dem är ett främmande språk och har läraren själv gripits av vanmaktskänsla inför uppgiften att bibringa eleverna modersmålet elementäraste grunder, uppfostra vi en själsligen blind ungdom, som icke förmår tillägna sig de rika skatter, som den Nordiska litteraturen så frikostigt vill tilldela alla Nordens söner och döttrar.

Låt därför varje modersmålslektion bli till en högtidsstund. Behandla språket så, att det väcker intresse och kärlek och att modersmålet kunnande blir din och allas hjärteangelägenhet. Stäm in med Petrus Nordmann:

Vi hålla högt i heder, i går
liksom i dag,
vårt språk och våra seder, vår
edbesurna lag.
Ett arv av sekler givet, en skatt
i lust och nöd,
långt kärare än livet, mer värt
än dagligt bröd.

Fiskarens . . . (Forts. fr. sid 2)

stämman, "Land och bränningar!" Det rycker till i männen. Allas blickar rikta sig mot land, från vilket de kunna iakttaga vissa ljussignaler, som tyda på att folk väntar dem på stranden. Gamlingarna, som nu även fått en del yngre folk som hjälp, ha hela tiden uppmärksamt följt signallyktans rörelse på sjön och äro för länge sedan redo att taga emot de i stormen kämpande sjöfararna. Även i båten överlades landnings-möjligheterna i en hast, men — det fanns bara en. "Klara!" ljuder åter en stämman i båten. "Rakt på land!" I detsamma lyfter en bränning under aktern på båten, kränger den halvt sidan före och slungar den ett långt stycke framåt. "Är ni kvar därute?" ropar mannen från motorhytten. "All right" ljuder svaret utifrån; varefter rätt kurs igen intages. — Åter skenar motorn, båten ligger på sidan och föres med svindlande fart mot land. Utifrån ropar en kraftig stämman: "Skydda motorn för vatten! Det när ända upp till knäet akter över. "Det gäller att göra, vad som göras kan. Ställningen ser hotande ut, men ingenting säges därom man och man emellan. Var och en sköter sin syssla med heder. Det är bara en sträcka på ungefär trettio meter till land, men det är mycket nog under för handen varande omständigheter. Från båten kan man redan urskilja landningsplatsen i det svaga lyktskenet, och man ser även, hur folket står på pass för att vilket ögenblick som helst kasta sig ut i bränningarna för att hjälpa de i båten varande. — Med ens skakar det till i hätskrovet, som om botten slagits undan. Den törnar mot stranden. Skoningslöst stjälpes den ena bränningen efter den andra in över båten, som nu ligger "långseid" mot land, och sköljer ut allt, som inte är fäst vid skrovet. "Vinscharna i gång!" höres en röst ropa, och folket på stranden kastar sig ut i de vilda bränningarnas famn för att rädda, vad som räddas kan. Det gnisslar och vriner i vinscharna, när den med cirka tio centimeters tjock is beklädda vattenfyllda

båten sakta börjar glida upp över strandvallen.

En allvarlig glädje strålar från man till man. Det är som en tung sten hade fallit från allas hjärtan. — Fiskarna ha kommit i land. De ha funnit sina fiskaredskap, som i tre dygn ha legat i sjön. Stormen har varit för stark för att tidigare låta avhämta dem, trots alla försök ha fiskarna måst återvända med oförrättat ärendet. Men nu — på julaftonen — har det lyckats.

Utanför den lilla fiskarestugan höras tunga steg och högljutt prat. Ofrivilligt avspeglar sig ett lugnande och tillfredsställande drag i den gamla moderns skrynkliga ansikte. Hon lyssnar med glädje till de utanför varandes kraftiga stampningar och snytningar, ty hon vet, att det är fiskarna, som skaka av sig snön och göra sig i ordning för att stiga in i den lilla vackra, julpydda stugan.

"God jul!" ljuder det från de inträdandes läppar "Nu äro vi åter hemma." Man förstår med vilka varma känslor dessa ord sades av de förfrusna och uttröttade fiskarna på julaftonen. — "Nu äro vi åter hemma."

Gamle far går fram till spisen, stryker med handen över sitt prydliga helskäggs för att liksom befria det från den av bränningarnas stänk bildade isen och griper med den andra ett kraftigt tag i den av mor ombesörjda varmölstånkan på spiselhällan. På gammalt okonstlat "rågöfiskare-vis" låter han först själv den varma drycken smaka, varefter han sträcker stånkan vidare med orden: "Drick! varmt piparöl." (öl med peppar uti) Stånkan går sedan från man till man och om igen, ty "stånkan" är en förfrusen rågöfiskares enda medicin.

Nu följer den varma julbastun. Det är visserligen redan långt in på natten, men badet får ej försummas. Först då, när varmbadet är badat och grishuvudet jämte farfars gamla egenhändigt gjorda ölstånka kommer på bordet, är rågöfiskarens jul inne. Nu kan han en gång glömma sin hårda, vardagliga kamp och njuta av

GOD JUL

OCH

GOTT NYTT ÅR

tillönskas vänner och bekanta av:

Familjen Ambrosen, Tallinn.

Anders Aspelin, Tallinn.

Linda o. August Bergman,

Roslep.

Brita o. Sven Boräng, Haapsalu.

Elisabet o. Per Byström, Birkas.

Frida o. Anders Lindquist,

Tallinn.

Familjen Nilsson, Tallinn.

Manferd Nyman, Birkas.

Dagmar Pettersson, Tallinn.

Hjalmar Pöhl, Vormsö.

Viktor Pöhl, Birkas.

Alexander Samberg, Bysholm.

Gundel o. Andreas Stahl,

Tallinn.

Anton Vesterberg, Höbring.

Margot o. Mathias Westerblom,

vilan på den längs södra långväggen utbredda julhalmen.

Så firar en fiskare ofta sin jul på den lilla ön i Finska viken. Han kan inte som många andra på förhand göra upp ett program för julfirandet. Nej, det är naturkrafterna, som uppgöra hans program, det är de, som bestämma hans "handel och vandel". Det är lugnt och stilla i dag, då jag far till sjöss med mina skötar, men i morgon, när jag skall avhämta dem —? Kanske rasar "Nordosten" åter? Det vet ingen — utom En.

Ja, fiskarens liv är en hård kamp. Han kan inte enbart välja de vackra dagarna till sina arbetsdagar, nej, han måste alltid vara redo såväl helg som söcken och natt som dag. Därför innebär uttrycket "Fiskarens jul" mycket mera än bara orden. Det ligger någonting djupt och allvarligt bakom det. Endast den, som har varit med och själv firat en jul bland fiskare — bland rågöfiskare, förstår till fullo, vad det vill säga att tala om "Fiskarens jul".

Rågöbo.

De estländska svenskarne.

Med anledning av artikeln i Kustbon Nr. 27, beträffande vippallböndernas besök i Sverige år 1855, har redaktionen fått mottaga en artikel ur en svensk tidskrift av samma år, angående ovannämnda besök, som här återgives i sin helhet.

Red.

Sverige har varit en krigisk, under vissa perioder en eröfrande stat, men aldrig en förtryckande. Att, med blicken fästad på några den nya tidens fosforister och deras poetiska svulst, beskylla den svenska nationen för öfvermod, dryghet och kaxighet, är en orättvisa; så vida man icke menar det slags öfvermod, som icke allt för noga och allt för länge mäter sina materiella krafter, då det gäller kampen för en stor sak, och så vida man icke vill räkna det för kaxighet, att svenska folket, sjelf fritt från urminnes tider, äfven haft sitt blod ospart, för att rädda andra från andligt och materiellt förtryck, och icke räknat det så noga med sina egna lidanden, förluster och uppoffringar. Det är ett faktum som man, om än aldrig så stor motståndare mot att otidig nationalfåfånga, icke kan förbise, att svenska namnet är kärt och värderadt i de länder, som fordom varit af Sverige eröfrade, men åter gått förlorade, och att äfven der bland fremmande folk lösryckta spillror af svensk nationalitet finnas, dessa, oaktadt århundreden af isolering, påtryckning af de fremmande elementerna och mångahanda olägenheter, bevarat de dygder och den huvudkaraktär, som enligt vår historia och hela vårt andliga utväckling äro för det svenska folket utmärkande och egenomliga.

En sådan spillra af svensk nationalitet finnes ännu uti de ryska Östersjöprovinserna, och den förtjenar i många hänseenden inträse och uppmärksamhet. Oaktat sitt ringa antal, nu omkring 6,000 personer, har denna svenska befolkning midt ibland en talrik stam kunnat bibehålla sin egendomlighet. Dessa svenskar, som kalla sig sjelfva med ett gemensamt namn Eibofolket (öbofolket) äro hufvudsakligen bosatta på öarne utanför estländska kusten: Runö (som räknas till Liffland), Dagö (icke fullt 300 personer i ett

par socknar på nordkusten), Wormsö, Nuckö, Odinsholm, stora och lilla Rogö och Nargö. På det närmast liggande fastlandet finner man svenskar i de närmast till Hapsal liggande landdistrikerna Wichterpal och Egeland (Rickholtz), och i sjelfva Hapsal räknar man ett hundradetal svenskar af arbetsklassen. Af hela antalet stå omkring 600 i samma underdånighetsförhållanden under godsegarne som esterne, omkring 300 äro kronobönder, men de öfriga kalla sig sjelfa och benämnas äfven i dagligt tal fria svenska bönder. Om tiden när denna kolonisation egt rum erhåller man inga tillförlitliga underrättelser varken af hos folket fortfarande traditioner eller genom historiska vittnesbörd. Att den skett i en långt aflägsen förtid synes otvivelaktigt. Gottlandsagan vittnar att man redan mycket tidigt på Gottland haft kännedom om en svensk koloni på Dagö. Det äldsta dokument, der man finner svenskarne omtalade såsom bosatta i denna trakt är Hapsals stadsrätt af 1294. Äfven den gamla krönikeskriivaren Heinrich der Lette talar om svenskar i Reval och berättar om svenska män och qvinnor, som med list blifvit tillfångatagna af esterne, men sedermera lösgifna.

Dessa svenskar, ledda såsom det synes af förkärlek för berg och vatten, ha för sig valt icke de fruktbaraste jordstyckena i dessa trakter, utan de oländigaste och mest svårodlade. Kuststräckan der de slagit sig ned har ett omilt klimat; kusten är farlig för seglare, och ösvenskarne utmärka sig såsom de djerfvaste sjöfarare, fiskare och skälhundsskyttar och de skickligaste lotsar. Alla klippor och grund vid denna kust äro också utmärkta med svenska namn: Gräsgrund, Stapelbotten, Näckmansgrund o. s. v. Namnen på gårdar och ställen äro äfven i dessa trakter oftast svenska, såsom Starby, Söderby, Päråker o. s. v.

Det språk som dessa estländska svenskar tala har en fornåldrig anstrykning. Det företer en hel mängd ord, som numera endast återfinnas i den isländska eller fornorska litteraturen samt i fornsvenska skrifter, och många ljud och former, som i nysvenskan blifvit bortslipade eller bortslarfvade, förekomma här ännu i full användning.

Fornsvenska skick och seder ha i många hänseenden blifvit bibehållna hos dessa ösvenskar. För sin tidsräkning begagna de ännu gamla runstafvar. Man finner hos dem från forntiden gängse en mängd gamla sagor, i vilka ofta gamla mytiska elementer äro invälda. Äfven i lekar och ungdomens nöjen röjer sig en stor skillnad från de omgifvande esterne och öfverensstämmelse med gamla svenska skick.

Från forna tider ha ösvenskarne bibehållit en långt större frihet än esterne. På de öar, dit tyska godsherrar icke lyckats sträcka sitt inflytande, är den svenska befolkningen ännu i besittning af gammal nordisk odalmanfrihet. Detta är isynnerhet fallet på Runö, Odinsholm och Rogöarne. Runö har genom sitt fullkomligt afskilda läge bäst kunnat bevara sin frihet och kan på vist sätt betraktas såsom en liten republik under rysk överhöghet. Man har här ingen känning av det ryska våldet, fremmande auktoriteter äro på ön alldeles obekanta. Ön betalar kollektivt sin tribut till ryska kronan, och dess inhemska angelägenheter ombesörjes af pastorn samt en för tre år i sender vald folktribun, "oppbörds mannen", hvarjemte viktigare saker behandlas af "Landskapet", en församling af alla myndiga personer på ön, hvilka uppnått myndig ålder. Domaremakten utöfves af en äfven för tre år vald socknerätt, och det straff, som nästan uteslutande tillämpas för förseelser och dåligt lefvadssätt, (brott förekomma aldrig) är förvisning från ön.

På de ställen der svenska nationaliteten mest oblandad bibehållit sig, finner man hos inbygarne (ej blott) ett från esterne alldeles afvikande äkta

Luciafesten

den 13 dennes till förmån för svenska läsrummet i Tallinn blev en stor framgång för såväl arrangörer som medverkande. Publiktillströmningen var denna gång så kraftig, att lokalen, flickgymnasiet vid Kentmann-gatan, visade sig otillräcklig. Trots någon trängsel var emellertid stämningen hela kvällen den allra bästa. Kombinationen basar och Luciafest befanns vara mycket lyckad och allt som fanns att köpa hade en strykande åtgång. Lotteriet med sina 600 lotter var slutsålt på knappt en timme och ungefär lika fort hade barnen metat upp alla paket ur fiskdammen. Det vackert ordnade julbordet och ett rikligt kaffebord hade också stark dragningskraft.

Ett väl valt underhållningsprogram bidrog dessutom i hög grad att höja feststämningen.

skandinaviskt utseende (utan afven många moraliska egenskaper, fördelaktigt utmärka dem framför dessa): gladt sinne, själsnärvaro, mod och beslutsamhet, kärlek för oberoende, gästfrihet, men framför allt en varm religiositet och en ärlighet, som i Estland och Liff-land, (der man är van vid letarnas och i synnerhet ryssarnas tjufaktighet), blifvit till ett ordspråk.

Den teckning af några dylika estländningar, som vi här lemna, framställer 5 sådana som nu vistas i Stockholm, efter att på vägen hit, för att köpa sig salt, förlit i svenska skärgården (Subskription är öppnad för att skaffa dem en annan båt till sin hemfärd, och tillfälle är för hvar och en som vill gifva ett bidrag härtill att aflemna detta på Aftonbladskontoret.) Dessa övenskar äro från Wichterpal; den drägt som der brukas är mindre karakteristisk och pittoresk än på åtskilliga af öarne t. ex. på Runö, Rogö, Worms, der den bibehållit en fullkomligt fornnordisk prägel och i många hänseenden erinrar om dalfolkets drägt hos oss och om folkdräkter från olika trakter af Norge.

Aug. S.

Illustr. Tidning Band 1.
Nr. 21, 26 maj 1855.

Kyrkoherde Nilsson talade om läsrummets betydelse, och fröken Ilse Hartman spelade ett par pianostycken, som belönades med livliga applåder. Ett av de vackraste inslagen i programmet var uppförandet av ett ålderdomligt stjärngosspelspel med Herodes, de tre vise männen, Judas med pungen m. fl. För detta hade fru Gundel Stahl nedlagt ett mycket energiskt och på samma gång mycket framgångsrikt arbete. Dräkterna och maskerna voro utmärkta, utförandet gott, och sångerna klingade vackert. Säkert blev det ett minne för alla som såg det. Slutligen framträdde också Lucia med sina tärnor och sin kaffebricka, på vilken ej heller lussekatterna sänkades. Sista nummer på programmet var folkdanser av Enighets folkdanslag. Enighets ungdomar dansa med både fart och kraft och deras framträdande mottogs med stormande bifall. Senare på kvällen roade sig de yngre festdeltagarna med folklekar.

Det säger sig självt, att det låg icke så litet arbete bakom denna fest. Men man kan också säga, att festen gav riklig lön för mödan. Den stora publiktillslutningen och den goda stämningen vittnar om att läsrumstanken redan vunnit anklang på alla håll i församlingen. Behållningen blev också större än vid någon liknande svensk fest tidigare – i runt tal 300 kr. Syföreningen och arrangörerna ha all anledning att vara nöjda med sin dag.

Lucia i Haapsalu.

Svenska Gymnasiet och Mellanskolan i Haapsalu hade gemensamt anordnat Luciaafton på elevhemmet. En av gymnasiets elever höll föredrag om, hur man firar Lucia-dagen i Sverige och huru Luciasederna uppkommit. En stjärngosse-kvartett sjöng Sankta Lucia och Staffansvisan. Alla deltog i folklekarna och dansen. Stämningen stod hela tiden högt, och kaffet, som Lucia-bruden serverade, samt jul-tomtén och en massa andra trevliga saker bidrogo till att öka trevnaden. *Edvin Lagman.*

Johan Lindström.

In memoriam.

Från Wormsö skrives:

En man som beklätt för troendeposter på vår ö har gått ur tiden. Han insomnade stilla, men hans gärning lever. Det var maktpåliggande att i brytnings- och nydaningstider stå såsom ordförande i församlingens kyrkoråd och leda brandkårsväsendet i hemmasocknen. Den sunda humorn och det djupa allvaret sveko honom aldrig. Organisations-talangen förenad med folkligtvanligt sinnelag läto pårestningarna aldrig bliva övermäktiga. Hans sista stunder präglades av kroppsligt lidande, men även detta kors bars med tålmod. Liksom i hälsans dagar så ock i sjukdomens, verkade han alltid ungdomlig och glädjespridande. Genom sina stora erfarenheter och gedigna kunskaper på läkekonstens område var han en villig och uppskattad hjälpare i decennier. Vi sakna honom, men vi finna ock tröst. Han har icke lämnat oss spårlost. Han slutade sin arbetsfyllda uppgift för att kallas till en högre. Frid över hans minne! *Öbo.*

Utvägar under nödår.

Efter två års missväxt ha utkomstbekymren för många lantbrukare i Noarootsi blivit så tryckande, att extraordinära utvägar måst sökas. Icke få av bönderna i trakten ha för vintern tagit avsked av sina familjer och begivit sig ut för att söka arbetsförtjänst. En lycka i olyckan är, att det f. n. finnes jämförelsevis gott om arbetstillfällen inom landet. En stor del av Noarootsi-borna ha begivit sig till Pärnu, där de arbeta vid ett större brobygge.

De hemmavarande söka också tillvarataga tillfällen till extraförtjänst. Så har t. ex. en ivrig kottplockning börjat i skogarna. De samlade kottarna avyttras till Skogsstyrelsen, som uppköper dem för framställning av frö. Kottplockningsfebern har på sina håll tagit sådan fart, att somliga skogsägare klaga över att de ej kunna freda sina träd för åverkan.

Julstämning i Gammelgården.

Det var julafton. Över marken låg ett tjockt lager av nyfallen snö. Tomas hade skakat byxorna ordentligt i år, men så fanns det också mycken smuts, som behövde gömmas. Björkarna ute i hagen stodo där vitskimrande med mantlar av kristall och speglade sig glatt i vintermorgonens första strålar. Och där bortom beteshagen stod barrskogen och bar på sitt vita täcke. Utanför magasin-dörren sutto ett par halvfrysna gråsparvar och samtalade.

Hade husbonden männe glömt dem i år med julkärven, eller hade han blivit snål. Nej det var omöjligt. Han som alltid haft ett mildt hjärta, han skulle nog minnas dem även i år — och så skakade de upp fjäderrarna för att kvarhålla värmen.

Borta från bastun bolmade det, och ur stuguskorstenen steg en vit, mäktig rök mot skyn. Det var troligen julbak i köket.

En stund senare kom husbonden ut på förstubron, ställde sig och tittade på julvädret. — Fint kyrkväder i morgon — sade han för sig själv, och så mindes han, hur han som liten fått följa med far och mor till julottan i den nymålade släden. Hur ljusen tindrade i takkronorna, och hur menigheten i andakt sjöng de gamla julpsalmerna. — Men vi hade den gången en god travare. Det var ingen häst i hela socknen som kunde mäta sig med Svarten. Man kände till Svartens ottefärder i sju kyrksocknar. Nu springer han inte mera. — Men Pälle ger nog inte efter så snart — eller hur Pälle, säger han till hästen, som vänligt sträcker ut nosen mot husbonden för att få en sockerbit. Husbonden har nämligen under tiden hunnit fram till stallet.

— Nu får du bara hö, säger han till hästen, men i kväll ska du få ordentligt med havre, och så skall det än en gång bli kyrksläden från Gammelgården, som kommer hem först från ottan. —

Pälle gnäggjar belåtet. Så ger bonden Pälle rikligt med foder. Där i ladan sitter också julkärven under en taksparre. Nu

är det dags att taga ned den och låta den fylla många hungerande och väntande magar. I år har skörden varit god, det synes på julkärven.

Och julsläden skall blänka lika fin nu som under farfars tid. Det är ju helg, då skall man också vara skrudad till helg. Seldonen på sin bestämda spik i lidret hänga där nyputsade sedan ett par dagar tillbaka. Litet hö stoppas också i släden, och så är allt färdigt till ottefärd.

Det går några timmar. Solen har vandrat sin korta vintergata över himlavalvet. Ännu en gång sänder hon sina sista strålar ut över den snöhöljda jorden och önskar den en riktigt god och fridfull helg. Så kallar hon på aftonrodnaden, som klär hela västanhimlen i guld.

Man bar badat bastu i Gammelgården på gammaldags manér. Nu samlas man i storstugan för att få se granen tändas. Ja granen. — Lilla Per och Stina ha hela dagen gått och längtat att få se granen men — omöjligt. Där inne i kammaren fanns den, och mor hade själv hand om nyckeln till dörren. Om ändå stora syster haft nyckeln, då hade de nog fått en titt in i kammaren. Ett par gånger hade de försökt klättra upp på fönstret men förgäves. Gardinen.

Nu kom farfar in i stugan klädd i en bländande vit linneskjorta och randig väst och kortbyxor. Det var ett minne från fordom. Och där stod farmor bredvid honom med skinande vitt förkläde — men vad var det hon bar på huvudet? Det blänkte så vackert och glittrade i eldsluset som kristall. Per måste fråga farmor. Jo det var den gamla brudkronan, som farmor ånyo bar. Just samma brudkrona som hon burit för femtio år sedan. Femtio år hade alltså gått sedan farmor var brud. Då var det också julafton, fast den firades under något annorlunda former än nu. Nya tiders strömningar hade även nått Gammelgården och gjort, att brudkronan fått ligga på kistbotten och blekna

i femtio år. Men nu i kväll skulle hon komma till sin fulla rätt igen. Kunde hon blott förtälja, vad hon sett och hört genom tiderna, skulle höstkvallarna aldrig bli långa. Tänk — ett minne från mormors mor, som första gången burit den. Och ändå satt hon där i kväll och prydde farmor så grant, fast något blekt av åren. Nu satte även farfar på sig sin gamla brudgumshatt, och så togo de bägge i kväll plats i högsätet, där annars husbonden, sonen och sonhustrun brukade sitta. Och vet ni vad Stina viskade till Per, där de stodo som två klara ljus framför farmor och farfar.

— Jag vill också ha en sådan där krona, när jag blir stor, men då får du Per inte sitta bredvid mig. —

Per som inte kunde hålla sig tyst svarade något misslynt. Och jag ska ha en så'n där väst och hatt som farfar, då jag hälsar på Maj-Britt i Sunnangården — och då får du inte heller följa med.

Nu kom också mor och öppnade dörren till kammaren, och far bar ut den nysmyckade granen, som dignade av glitter, ljus och äpplen.

Far tog ett ljus, tände det och läste:

”Jag tänder mitt ljus för farfar
och farmor,
som levat tillsammans i fem-
tio år.
Som släpat och slitit och kno-
gat och sparat
och hoppats på lycka och äl-
derdoms ro.
Gud give dem hälsa och löne
dem rikligt
Gud värne det goda de utfört
på jord!
Giv hugnad och tröstan och
krafter att bida
den sista av stunderna här —.”

Så togo Per och Stina, farfar och farmor, mor och stora syster alla ljus och läste vers, under det granen strålade allt klarare och klarare. Då alla ljusen voro tända, satte sig stora syster vid orgeln, och snart tonade klart:

”Ett barn är fött på denna dag...“

Om julseder.

Seden att fira fester vid den tid på året, då vår jul infaller går mycket långt tillbaka i tiden. I urminnes tider, långt förrän man talade om kristna länder och folk, gav man vid sammankomster under denna tid på året uttryck åt förnöjsamhet och glädje. Vi finna en sådan fest hos de gamla romarna, ett annars något stramt folk. Festen gick under namn av saturnalier och var en allmän folkfest och ägnades fruktbarhetens gud, Saturnus, efter vilken den har sitt namn. Saturnalierna kännetecknades av jubel och glädje. Ingen romare ville vid denna tid göra en annan något ont. Man hade inga fiender och straffen fingo vila. Skänker gåvos och mottogos och vänner samlades i muntra lag. T. o. m. slaven var fri dessa dagar och betraktades som sin husbondes jämlike.

I österlandet firades under kristen tid epiphaniafesten, vilken betraktas som julens föregångare. Den ägde rum på en dag som motsvarar den 6 januari och kan följas ända till 150 e. Kr. men blev allmännare först på 300-talet. Den ägnades överallt i österlandet minnet av Jesu födelse och dop. Något senare eller sedan kristendomen blivit allmännare i det romerska riket, började man fira Jesu födelse den 25 december, och denna dag ägnades överallt i västerlandet åt minnet av Frälsarens födelse. Någon epiphaniafest firades icke där.

Lilla Stina blickade ut genom fönstret upp mot himmelen. Där blänkte en stjärna så vackert. Männe det var ett änglaöga, som blickade ned till jorden? Han såg nog Stina, där hon stod i sin nya klänning och sjöng. Han såg också farfar och farmor, där de stodo bredvid varandra fyllda av ungdomens sällhet, om också silvergrå lockar prydde deras tinningar, och han såg även alla de andra.

Så sjöng hon igen av all kraft: — "välkommen var, o Herre kär vår gäst du vorden är!"

Per Bonde.

Även hos våra förfäder, de gamla hedniska nordborna, firades en fest, som hade en viss motsvarighet till de nämnda. De gamla brukade nämligen under vissa tider på året föranstalta stora offer, kallade blot, åt sina gudar. Årligen firades tre större sådana blotfester, och en av dessa ägde rum i januari (jol), då man offrade för att få ett gott år (jolablotet). På aftonen före festdagen offrades en galt, som helgades åt guden Frej (årsväxtens gud). Med offerandet ville man dels tacka, dels blidka gudarna. Offret tillgick sålunda, att djurets inälvor förbehölls gudarna, blodet uppsamlades i en kittel, varefter det med kvistar stänktes på de närvarande, ströks på gudabilderna och tempelväggarna. Härefter avåts offermåltiden, i vilken allmänheten och prästerna gemensamt deltog. Huvudort för bloten var Uppsala, varest minnen härav ännu fortleva.

Många av de seder och bruk, som förekommo vid nordbornas blotfester och andra hedniska upptåg vid tiden för vintersolståndet, ha fortlevat ända till våra dagar. De flesta julsederna ha dock uppkommit under kristen tid.

Sålunda äro julsalkin, julbröden, nissar och nassar samt golvhalm från heden tid — från jolablotet. Vi veta nämligen, att stugornas golv i forna tider vanligen voro av stampad jord. För att göra stugan snyggare hämtade man in halm och lade på golvet vid tiden för jolablotet. Denna sed bibehölls även under kristen tid men fick en annan innebörd: den skulle påminna om, att Jesus låg på krubbans halm. Likaså är kappåknigen hem från julottan ett arv från hednatiden, då det gällde att se, vem som först skulle hinna hem från jolablotet.

Bruket att ge julklappar härstammar tydligen från romarnas saturnalier. Romarna gävo främst frukter, blommor och vaxljus. Allt detta ha vi ju kvar i vårt julfirande. Det förtjänar kanske att omnämnas, varför julgåvorna kallas jul-

klappar. Det kommer sig därav, att det tidigare var brukligt att på julaftonen springa till vänner och släktingar med julpaket, klappa på dörren och slänga in sina gåvor.

Men julbocken, som spelat och ännu mångenstädes spelar en viktig roll vid utdelningen av julklapparna, har ej ständigt haft samma skepnad som nu. Förr gjordes bocken av halm, och då var den blott en prydnad liksom halmkronan i taket. Men när gåvorna ej mer kastades in och halmbocken försvann, fick man den kära julgubben, som därefter mångenstädes kallades julbocken. Han hämtade personligen julgåvorna, som allt fortfarande kallas julklappar.

Dock förekomma ännu båda sätten att ge julgåvorna. Finns det småbarn i familjen, så kommer julgubben med klapparna. Äro barnen äldre och sago-skimret kring julgubbens gestalt borta, kastas vanligen gåvorna in.

Julgranen, som med alla sina tända ljus ger oss den varmaste julstämningen, är av ganska sent datum. Först på 1800-talet blev den allmän i Norden, men den förekom i Tyskland redan på 1700-talet. Julgranen togs första gången i bruk år 1605 i Strassburg.

Och när man först fått granen, dröjde det ej heller länge, innan den ena julleken efter den andra tillkom. Många av dem äro allt fortfarande i bruk. Så är det t. ex. brukligt i Sverige, att man på julaftonsdagen tar en långdans genom rummen. Senare fortsattes dansen kring granen.

Man kan förvåna sig över, att hedniska och kristna bruk i vissa fall uppgått i varandra. Kyrkan förde i början en hård kamp mot hedniska seder, men upptog sedan många av dem och helgade dem såsom goda kristna plägseder, t. ex. julhalmen.

*Bliv medlem i S.O.V.
och prenumerera på
KUSTBON*

Firman C. F. Gahlnbäck 100 år.

Den första januari 1937 firar den överallt kända firman C. F. Gahlnbäck sitt 100-årsjubileum. Firman är en av de äldsta och största i landet och har lyckligt genomgått både kris- och välståndssår, både krigs-, ockupations- och upprorsår. Det är kanske icke utan sitt intresse att här uppräknas de olika cheferna genom seklet. Den förste var Carl Ferdinand Gahlnbäck, i andra generationen Carl Johann Heinrich och Edmund Gahlnbäck, i tredje generationen Carl Erik och i den fjärde Carl Gösta och Carl Etienne Gahlnbäck.

Firmans nuvarande chef är den bland svenskarna välkände konsul Carl Erik Gahlnbäck.

Konsul Gahlnbäck är en varm vän till svenskheten härute, han har varit med om att grunda föreningen S. O. V. och var en av de allra första, som valdes till föreningens hedersledamöter. Likaså är han medlem i svenska församlingen i Tallinn.

Konsul Gahlnbäck har bl. a. varit landsförvisad av ryska regeringen och har deltagit i finska frihetskriget. Han är även riddare av svenska Wasaorden I klass.

Alla innehavare av firman från första till tredje generationen ha varit svenska konsul i Tallinn, vilket förhållande först upphörde, då Sverige skickade hit sin egen minister till det fria Estland.

Birkas husmor på Vormsö.

S. O. V. Vormsö Lokalavdelning hade på många begäran bett rektorskan Byström på Birkas hålla en slakt- och konserveringskurs på Vormsö.

Trots de mångsidiga och krävande uppgifterna i samband med ordinariebefattningen, så föklarade Birkas husmor sig villig att komma över och leda denna behjärtansvärda kurs. Av praktiska skäl måste deltagarentalet begränsas och många ha fått trösta sig därmed att en ny kurs satts i utsikt efter helgen.

Sexton unga och pigga Vormsöflickor stökade och bakade i tre dagar under driftig och skicklig ledning. Liksom husmor, så visade de prov på ut hållighet och duglighet. Det är ingenting att undra sig över, att estlandssvensk – och icke minst från Vormsö – kvinnlig arbetskraft är eftersökt både hemma och ute. En öbo som varit borta i ett tiotal år från hembygden gav uttryck för sin förvåning över de verkligen häpnadsväckande framsteg som man kan lägga märke till på hemöen.

Avslutningsfesten – liksom kursen – hölls i pensionat Lindquists lokaler. Och den gestaltade sig till en verklig succé. De under sakkunnig ledning lagade rätterna hade en åtgång utan like. Särskilt den manliga ungdomen var mangrant representerad. Det gällde ju att få en försmak av det tillkommande! Och kvinnan känner mannens svagheter. Det blev ingen besvikelse. Överallt hörde man gillande omdömen. Och det spår gott för framtiden.

Den som haft det största ansvaret och besväret, husmor rektorskan Byström, avtackades på det hjärtligaste av Syster Maria och styrelseledamoten skolförestandaren Anders Nyman.

Kursdeltagarna ha beslutat i all hemlighet att överraska husmor med ett Vormsöminne på julbordet.

En tacksam öbo.

Det blir ljust.

*“Nu blir det ljust, som när
någon vän
skall komma och gästa oss,
Nu tändes en underlig stjärna
igen
bland alla stjärnornas bloss”*

Så börjar en dikt, jag läst en gång. Det är endast några få ord, men ändå innehålla de så mycket. Mörker, strid och ovisshet omger oss människor här i världen. Mörker är i våra själar, och vi gå omkring och plågas av oro och längtan!

Men säg, har du icke ibland erfaren i en stund då allt tyckes dig så mörkt och hopplöst — huru skuggorna vika, huru ljust det blir omkring dig, alldeles som när en kär gäst besöker dit hem?

Huru ljust borde det inte även bli inom oss, nu då julens underbara budskap åter når oss! “Se jag bådär eder en stor glädje.” Han, vår Frälsare kommer, räcker oss åter handen och visar oss den väg, vi skola gå.

Vi borde glädjas och sprida glädje omkring oss under denna jultid så mycket som möjligt. Och om du är fattig och tycker att du inte har något att ge, så minns, att ett gott ord kan vara värdefullare än en dyrbar gåva.

Och om du bär på en sorg, som under helgen kanske kännes ännu tyngre, öppna då ditt

hjärta och låt ljuset strömma in, så kommer också du att känna något av julnattens frid och välsignelse! Se, såsom natten måste vika för dagen, så skall mörkret fördrivas av ljuset, ty Han, som kommer, är ljuset, som undantränger mörkret.

“Nu tändes en underlig stjärna
igen
Bland alla stjärnornas bloss”.

A. G. J.

Svenska Kontraktets i Estland

extra-ordinarie synod hölls i Tallinn den 9 december. T. f. prosten Hj. Pöhl redogjorde för Konsistoriets beslut angående protokollet av den 5 oktober och synodens framställningar med anledning därav.

Sedan konsistoriet förklarat att examen i svenska språket för blivande präster i kontraktet kommer att ske i konsistoriet efter dess förgottfinnande, beslöt synoden att ingå till konsistoriet med en ny framställning, i vilken anhölles att konsistoriet icke till präster i svenska kontraktet måtte antaga andra prästmän än sådana som avlagt godkänd studentexamen i svenska språket.

A/B VENNAD KIMBERG^S

SPIK- OCH TRÅDFABRIKER I TALLINN.

Kontor: Nunnegatan 16, telef. 448-17
Verkstäder: Katusepapi 35, telef. 304-34

I VÅRA VERKSTÄDER
TILLVERKAS:

SPIKAR: sko-, tak-, papp-, plåt-, bindespikar m. m.

TRÅD: zink-, järn-, koppar-, telegraf-, fjädertråd osv.

HÄSTSKOR.

HÄSTSKOSÖM.

TAGGTRÅD, alla slag.

NITAR, bult av järn och koppar.

JÄRNVITRIOL, m. m.

FÖRSÄLJNING EN GROS & EN DETAIL.

Utgivare:
Svenska Odlingens Vänner

Redaktion:

M. Westerblom, ansvarig red.
A. Stahl.
A. Aspelin.

Lokalredaktörer:

Vormsi, T. Gärdström.
Noarootsi, V. Pöhl.
Höbring, A. Vesterberg.
Roslep, A. Bergman.

Rüütli 3, Tallinn. Tel. 470-08

Prenumerationspris:

Inrikes	Utlandet
1 år Ekr 2:—	1 år Ekr. 4:—
1/2 " " 1:—	1/2 " " 2:—

Gudstjänster.

Svenska kyrkan i Tallinn:
Juldagen kl. 1/2 8 fm. julotta,
K. Nilsson
Söndagen den 27 dec. kl. 11
fm. högmässa, K. Nilsson.
Nyårsaftonen kl. 6 em nyårs-
bön med nattvardsgång, K. Nilsson.
Nyårsdagen kl. 11 fm. högmässa,
K. Nilsson.
Söndagen den 3 jan. 1937 kl.
11 fm. högmässa, K. Nilsson.
Trettondagen den 6 jan. kl. 11
fm. högmässa, K. Nilsson.

Bliv medlem i S. O. V. och
prenumerera på Kustbon

Kooperativa centralförbundet

ETK

har börjat och vill fortsätta sitt verk med att höja folkets levnadsstandard. Åtskilligt har redan gjorts, varom ETK:s kvalitetsvaror bära vittne.

Mat- och smakämnen:

Mjöl, kaffe, kakao, te, anjovis, sprötter, viner, kryddor m. m.

Järnvaror:

ETK spikar, kedjor, harvar, räfsor, alla slags byggnadsartiklar, olika landbruksmaskiner o.s.v.

Tobaksprodukter:

ETK papyrosser AHTO, LENDUR, cigaretter TURIST, ELIIT; tobaksmärken ETK Nr. 1, NEEGUS, LLOYD, etc.

Skolmaterial:

ETK vattenfärger „Vikerkaar“, olika skri- och teckningsblock, häften, portföljer m. m.

Kemiska produkter:

ETK skokrem OPAAL, ATLAS; tvålar, tvättsoda, oljor (Etoi), vagnsmörjor m. m. m. m.

ETK:s produkter äro kvalitetsprodukter

När Ni köper ETK-varor, understöder Ni Eder själva.
Handla därför alltid hos ETK!

ETK har avdelningar över hela landet.

Lösning av korsordsgåtan nr. 8.

P	A	L	T			A	D	A	M
O	R		U	R	A	L		O	J
S		M	M			N	I		Ö
T	Ö	A		S	E		G	U	L
	S	K	Å	L	L	H	E	T	
	O	T	T	E	S	Å	N	G	
A	N	E		V	A		O	E	T
J		R	Å			Ö	M		U
A	J		R	I	O	R		E	N
J	A	L	A			T	A	K	T

Den först öppnade rätta lösningen har insänts av A. Stenholm, Haapsalu. Det utlovade priset insändes.

Den Svenska almanackan

har utkommit och erhålles i Tallinn hos kyrkovaktmästaren **A. Heldring, Tallinn, Rüütli t. 9.**

På landsbygden tillhandahålles den hos skollärarna.